

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 1 / 4

Til Teknik og Miljøforvaltningen

Hermed Bispebjerg Lokaludvalgs høringssvar til

"Høring af forslag til projekttillæg 2020 til Spildevandsplan 2018"

Bispebjerg Lokaludvalg takker for muligheden for at kommentere forslaget til tillæg til spildevandsplan 2018.

Høringssvaret har været drøftet i lokaludvalgets bymiljøudvalg og efterfølgende i selve lokaludvalget. Detaljer af høringssvaret har desuden indgået i omfattende borgerinddragelsesprocesser gennem mange år.

7 delprojekter

Bispebjerg Bydel berøres af 7 projekter, som vi allerede er bekendt med, og vi er meget tilfredse med, at de igangsættes:

- Skybrudsprojekt Tagensvej nord, Bispebjerg Bakke (BIR 7.6)
- Lygten kanal, skybrudsledning i Lersøparken (BIR7.7)
- Helsingørmotorvejen, gangtunnel som bassin
- Tostrenget kloakering langs Tagensvej
- Ny Ryvang villakvarter, separatkloakering og vejbede
- Tostrenget kloakering Drejervej, Rebslagervej
- Tostrenget kloakering ISS grunden

16.02.2020

To projekter kalder på kommentarer

Vi har især bemærkninger til forslaget om skybrudsprojekt BIR7.6 og om "del 1" af BIR7.7.

Projekterne er aktuelle, fordi de igangsatte skybrudsprojekter på Bispeparken og Hovmestervej ikke kan ibrugtages før BIR7.6 og BIR7.7 er etableret, fordi disse skal modtage skybrudsvandet fra de højereliggende områder. De haster.

Den nordlige ledning (BIR 7.6) er en 500 meter lang skybrudsledning fra Hovmestervej over Bispebjerg Bakke og sydpå til BIR7.1 i Lersøparken. Den sydlige del (BIR7.7) er en 310 meter lang skybrudsledning på Tagensvej med en sidegren fra Landsdommer vej, der via BIR7.2 skal lede skybrudsvand gennem Lygten Kanal til i BIR 7.7 i Lersøparken.

Placering af en fremtidig "Lersø" nederst i Lersøparken. Lygten Kanal og dens videre forbindelse planlægges gravet ned i rør under vådområdet. Lygte Å ligger også her.

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 2 / 4

Her forudsættes en senere del 2, der er et medfinansieringsprojekt, og som består i håndtering af skybrudsvand på overfladen. Del 2 påtænkes indarbejdet i et efterfølgende projekt, når planlægningen heraf er færdiggjort. Denne fase to kunne også godt kaldes ved sit rette navn, nemlig genetablering af en slags Lersø i Lersøparken.

Der er adskillige gode grunde til, at man burde etablere dette nye søanlæg med det samme.

1) Irrationelt at udgrave det samme område to gange

Det forekommer irrationelt at grave denne del af Lersøparken op for efterfølgende at dække det hele til og forvente, at man ved en senere lejlighed beslutter at grave området helt op igen for anlægge et vådområde eller en sø.

2) Lersøkilden

Hvor Lersøparken nu ligger, lå i middelalderen en stor sø, der blev kaldt Lersøen, som var en naturlig sødannelse med afløb til Øresund via den såkaldte Rosbæk.

I 1600 tallet blev afløbet til Øresund dog lukket. Formålet med opstemningen var at skaffe vand til København. Et nyt afløb blev udgravet langs den nuværende gade Lygten, og dette afløb fik navnet Lygte Å. Lygte Å blev gjort til et tilløb til Ladegårdsåen, og vandet herfra ender i de indre søer.

Som tiden gik begyndte Lersøen dog at gro til. Søens tilgroning fortsatte, og i 1800-tallet var området et vildt morads. Lersøparken blev etableret i perioden 1908-13, og haveforeningerne opstod i perioden fra 1909-20.

Lersøens vand kom fra den såkaldte Lersøkilde, der dog på grund af opfyldningen nu løber rørlagt 4-5 meter under terræn.

Af uransagelige grunde, som fortaber sig i fortiden, er Lersøkildens vand i mange år blevet ledt direkte til den nærliggende kloakledning i Lersøgrøften. Her bliver det opblandet med kloakvand og efterfølgende "renset" på lynetteværket.

I oktober 2019 var repræsentanter fra Teknik- og Miljøforvaltningen, HOFOR, Bispebjerg Lokaludvalg og Nørrebro Miljøcenter på jagt efter Lersøkildens placering. Nye kort er ikke altid præcise med sådanne ting. Men området, hvor kilden løber ind i kloak, kunne identificeres i 4 meters dybde i bunden af et stort skaktanlæg.

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 3 / 4

Lersøkilden leverer over 2 liter vand i sekundet. Måske er det for at forhindre, at området igen bliver til en sump, at man i sin tid besluttede at lade vandet fra kilden løbe direkte over i kloakken.

Dette er dog ikke rationelt i vore dage.

At lede rent vand til kloak, er spild af ressourcer.

Hvis man ganger 2 liter rent vand i sekundet op, er der rigeligt med rent vand til at fylde en Lersø med 1 meters dybde på et par måneder. Overskudsvand herfra vil herefter via den aktuelt rørlagte Lygte Å, der også løber i rør under området, via Ladegårdsåen kunne ledes til de i sommervarmen vandhungrende indre søer, og vil formentlig totalt kunne løse disses udtørnings problem.

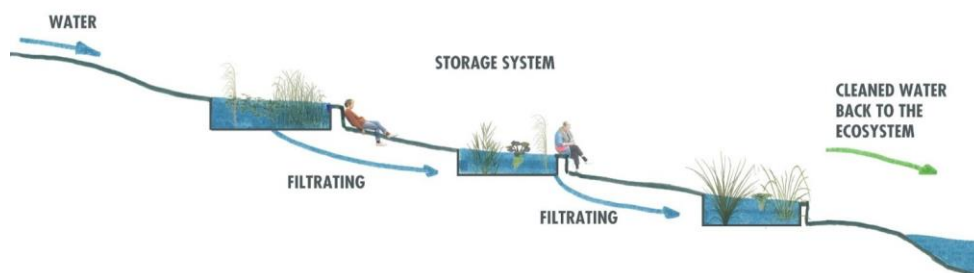
Undertegnede har selv set kildevældet, - omend på afstand, fordi der skal bruges en 4 meter lang stige for at komme helt ned til vandet. Mit umiddelbare indtryk er dog, at vandet er krystallart, rent og der lugter ikke i anlægget. Ligner ægte kildevand.

Der pågår aktuelt analyse af vandkvaliteten fra Lersøkilden, som beror i Teknik- og Miljøforvaltningen.

Der foreslås sat turbo på disse undersøgelser. Og hvis det bekræftes, at der for praktiske forhold er tale om rimeligt rent kildevand, synes der ikke at være saglige grunde til at undlade at gå hurtigt videre med denne fantastiske gave både til Lersøparken og de indre søer.

Spildevand fra Bispebjerg Hospital

Bispebjerg hospital er i gang med ombygning til superhospital, og der arbejdes på at etablere et spildevandsrenseanlæg, som skal stå klar i 2022. Der arbejdes i øjeblikket på højtryk med placering af anlægget og på selve rensprocessen, og hvor vandet skal ledes hen efter rensning. Hospitalet forventer at rensne cirka halvdelen af deres spildevand, til "ren" kvalitet, som umiddelbart vil kunne genbruges.

Skitse til rodzonesystem tegnet af arkitektstuderende som forslag til afledning fra nogenlunde rent vand fra Bispebjerg Hospital. Rodzonesystemet vil også kunne modtage vandet fra Bispebjerg Bakke d.v.s. fra BIR7.6 (fra Eco-Week)

Der er tale om ganske store mængder af vand, og som kommune bør vi overveje, hvordan denne ressource skal forvaltes efterfølgende. Hospitalet arbejder med forskellige modeller – det kan ledes til kloak, det kan genanvendes til vaskeri eller vanding i parker, eller det kan ledes til Lersøen eller Lygte å. Der regnes naturligvis på cost/benefit.

Lokaludvalget anbefaler kommunen om at indgå i en dialog med Bispebjerg Hospital om mulighederne for, at hospitalet kan bidrage både miljømæssigt og rekreativt. Jeg er sikker på, at Hospitalet er interesseret i en sådan dialog. Håndtering af rent spildevand fra hospitalet bør ikke kun være en økonomisk beslutning.

Bispebjerg LOKALUDVALG

BIBLIOTEKET
Rentemestervej 76
2400 København NV
www.bispebjerglokaludvalg.kk.dk

side 4 / 4

Hvis man skulle beslutte sig til nedsivning af vandet fra både BIR 7.6 og Bispebjerg Hospital, kan foreslås etablering af et Rodzoneanlæg med siv eller andre planter ned langs den vestlige sti op mod hospitalet. Anlægget skal munde ud i den fremtidige Lersø.

Herfra kan vand fra hospitalet og fra BIR 7.6 enten nedsives undervejs eller bidrage til vandmængden i Lersøen og herved indirekte til de indre søer i Køberhavn.

Forslag til genåbning af Lygte Å

Generelle kommentarer

- Hvis kloakoverløb til Lygte Å kan undgås, kan åen åbnes, nu da arealet alligevel graves op (se tegningen ovenfor).
- Hvis der bliver jord til overs fra udgravningerne, kan de bruges til delvis at jævne Bispebjerg Boldklubs baner i Lersøparken. Dels er de meget skrå, og dels er den nederste del ofte sjappet. Det bør kunne gøres, så det ikke generer den storslåede udsigt over parken fra Hospitalet.
- Husk god information og koordination af anlægsprojekter med grundejere og andre aktører.
- Separatkloakering er fremtiden. Når der separatkloakeres, skal nye rør selvstændigt dimensioneres, så de er fremtidssikrede, og kan klare spidsbelastninger af vandmængder fra området
- Hvor der påtænkes nedsivning skal medovervejes løsninger på bidrag fra zink tagrender, coating eller andre typer af tagrender.
- Synergi er godt. Det er det, som dette høringssvar i virkeligheden handler om.

Med venlig hilsen

Alex Heick

Formand for Bispebjerg Lokaludvalg

Et lokaludvalg i
KØBENHAVNS KOMMUNE

